

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ
ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ταχ.Δ/ση : Γ. Γενναδίου 4 - Τ.Κ.106 78
Τηλέφωνα : 210-3307450,60,70,80,90
FAX : 210-3848335
E-mail : notaries@notariat.gr

Αθήνα, 6 Νοεμβρίου 2018

Αριθμ. πρωτ. 308

Προς όλους τους συμβολαιογράφους
της χώρας

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Κυρίες και κύριοι Συνάδελφοι,

σας αποστέλλουμε συνημμένα το ιστορικό σχετικά με την πρόταση για την τροποποίηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 όσον αφορά τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και διαδικασιών στον τομέα του εταιρικού δικαίου, για να λάβετε γνώση.

Με τιμή

Ο Πρόεδρος
Γεώργιος Ρούσκας

**ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ
ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ)2017/1132 ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ
ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ**

Στις 25-4-2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε πρόταση για την τροποποίηση της Οδηγίας 2017/1132 όσον αφορά τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και διαδικασιών στον τομέα του εταιρικού δικαίου.

Η οδηγία 2017/1132 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της οποίας προτείνεται η τροποποίηση, κωδικοποιεί τις υφιστάμενες Οδηγίες για το εταιρικό δίκαιο της ΕΕ και παρότι τέθηκε σε ισχύ μόλις στις 20 Ιουλίου 2017, και προτού περάσει ένας χρόνος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε νέα πρόταση για τροποποίηση σημαντικών διατάξεων της, επικαλούμενη

- τις νέες οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις του παγκοσμιοποιημένου και ψηφιακού κόσμου, στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνονται οι εταιρίες ώστε να μπορούν να λειτουργήσουν εύκολα στην ενιαία αγορά και
- την ανάγκη να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να φέρουν τις εταιρίες της ΕΕ στο ίδιο επίπεδο με τις εταιρίες άλλων βιομηχανικών κρατών με ισχυρή ψηφιακή παράδοση, όπως οι ΗΠΑ, ο Καναδάς και η Αυστραλία.

Η παραπάνω πρόταση τροποποίησης αφορά όλες τις κεφαλαιουχικές εταιρίες.

Οι διατάξεις της παραπάνω πρότασης επηρεάζουν άμεσα το ρόλο του Συμβολαιογράφου στη σύσταση και γενικότερα σε όλη τη διάρκεια ζωής της εταιρίας, καταργώντας τον ουσιαστικά και υποκαθιστώντας τον *ίδιο* με «μέσα και συστήματα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης», των οποίων θα κάνουν χρήση απευθείας οι ενδιαφερόμενοι και το *συμβολαιογραφικό έγγραφο* με «υποδείγματα- προδιατυπωμένα καταστατικά».

Σύμφωνα με το προτεινόμενο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχέδιο της τροποποίησης, προβλέπεται μια αυτοματοποιημένη διαδικασία καταχώρησης, άνευ ελέγχου, που θα ολοκληρώνεται από τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους, που μπορεί να είναι εταιρίες ή πληρεξούσιοι αφήνοντας «ορθάνοιχτο το παράθυρο» για καταχωρήσεις με πλαστά στοιχεία ή για καταχωρήσεις εταιριών με παράνομες δραστηριότητες κλπ. Έτσι π.χ

- προβλέπει τη χρήση σκαναρισμένων ταυτοτήτων ή διαβατηρίων για τη σύσταση εταιριών χωρίς μεσολάβηση δημόσιου λειτουργού,
- σύσταση εταιριών με «πρότυπα υποδείγματα», η χρήση των οποίων θα τους προσδίδει τις ιδιότητες του δημοσίου εγγράφου, χωρίς κανένα προληπτικό έλεγχο νομιμότητας ή γνησιότητας,
- ηλεκτρονική υποβολή των αποδεικτικών εγγράφων (π.χ. η βεβαίωση για την ύπαρξη της εταιρίας, τα αποδεικτικά έγγραφα για τη δυνατότητα εκπροσώπησής τους) από τους ίδιους του ενδιαφερόμενους χωρίς κανένα έλεγχο νομιμότητας και γνησιότητας,
- on-line σύσταση εταιριών στις οποίες συμμετέχουν νομικά πρόσωπα καθώς και μέσω πληρεξουσίων χωρίς κανένα έλεγχο νομιμότητας.

Στα τέλη Ιουλίου 2018, οι συνάδελφοι Θεσσαλονίκης Σοφία Μουρατίδου και Μαριάννα Παπακυριάκου ενημερώθηκαν από την κ. Δέσποινα

Αναγνωστοπούλου, -αναπληρώτρια καθηγήτρια του Τμήματος Διεθνών Ευρωπαϊκών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Μακεδονία -, με την οποία είχαν συνεργαστεί επανειλημμένα στο παρελθόν σε επιστημονικά θέματα ότι επρόκειτο να διεξαχθεί στη Θεσσαλονίκη, στις 10 Σεπτεμβρίου 2018, «ακρόαση» της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) με θέμα την παραπάνω πρόταση Οδηγίας -καθώς και την πρόταση Οδηγίας για τις διασυνοριακές μετατροπές, συγχωνεύσεις και διασπάσεις εταιριών- και κλήθηκαν προσωπικά, λόγω της παραπάνω συνεργασίας τους και αμοιβαίας εκτίμησης, ως ομιλήτριες στην παραπάνω ακρόαση. Επιπλέον διατέθηκαν δεκαπέντε προσκλήσεις για Συμβολαιογράφους που θα ήθελαν να παρακολουθήσουν την παραπάνω ακρόαση (την οποία συνολικά -σύμφωνα με την αρχική οργάνωση- θα παρακολουθούσαν 100 άτομα, επιλεγμένα από διάφορους κοινωνικούς και επαγγελματικούς κλάδους).

Μετά από συνεννόηση με την Πρόεδρο του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείου Θεσσαλονίκης, οι παραπάνω προσκλήσεις απεστάλησαν στα μέλη του ΔΣ του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείου Θεσσαλονίκης, στο Προεδρείο του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου των Εφετείων Αθηνών - Πειραιώς- Αιγαίου και Δωδεκανήσου και στους Προέδρους των υπολοίπων Συμβολαιογραφικών Συλλόγων της χώρας.

Σημειώνεται ότι η απόφαση για την οργάνωση της παραπάνω «ακρόασης» στη Θεσσαλονίκη ελήφθη από τον κ. Δημήτριο Δημητριάδη, ο οποίος είναι μέλος της παραπάνω επιτροπής (ΕΟΚΕ)- παλαιότερα διετέλεσε και Πρόεδρος αυτής- , σημερινός Πρόεδρος της Ομάδας Εργοδοτών της ΕΟΚΕ και εισηγητής για τα θέματα που αφορούν το Ευρωπαϊκό Εταιρικό Δίκαιο, στο δε θέμα των εταιριών επιστημονική συνεργάτης του παραπάνω εισηγητή έχει

οριστεί η κ. Αναγνωστοπούλου, στην οποία ανατέθηκε και η οργάνωση της παραπάνω ακρόασης. Σημειώνεται επίσης ότι ο κ. Δημητριάδης έχει στενή φιλική σχέση με τον αντιπρόεδρο του ΣΣΕΘ Δημήτριο Τζίμα.

Οι παραπάνω δύο εισηγήτριες σε στενή συνεργασία με τον Πρόεδρο της Συντονιστικής κ Ρούσκα, της Πρόεδρο του ΣΣΕΘ κ. Καρακάση, τους επικεφαλής στα θέματα των εταιριών Συμβολαιογράφους κ. Χαλκίδη και κ. Τζίμα αλλά και τους «Συμβολαιογράφους Ευρώπης» (CNUE) και ιδιαίτερα τη γερμανική αντιπροσωπεία, η οποία έχει για το έτος 2018 την Προεδρεία του CNUE συνέταξε και προώθησε τις απόψεις των Ελλήνων και Ευρωπαίων Συμβολαιογράφων ώστε να αποτραπεί η υιοθέτηση των διατάξεων που καταργούν την συμμετοχή του Συμβολαιογράφου στη σύσταση και εν γένει στη διάρκεια ζωής των κεφαλαιουχικών εταιριών.

Κατά την ανοικτή -τελικά- ,όπως στη συνέχεια αποφασίστηκε από τους διοργανωτές, «ακρόαση» που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 10-9-2018, συμμετείχαν ως ομιλητές ο Πρόεδρος του Εμπορικού Συλλόγου, ο Αντιπρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού επιμελητηρίου, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος, ο Πρόεδρος της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος, ο Πρόεδρος της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος, εκπρόσωπος του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης κ Πιτσιόρλα, καθηγητές πανεπιστημίου από την Ελλάδα και το εξωτερικό, μέλη του ΕΟΚΕ, ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης και οι παραπάνω εκπρόσωποι της Ελληνικής Συμβολαιογραφίας, οι οποίες και ανέπτυξαν τις θέσεις της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής συμβολαιογραφίας για τους κινδύνους που ενέχει για την ασφάλεια των συναλλαγών η αποδυνάμωση του ρόλου του

Συμβολαιογράφου στη σύσταση και εν γένει στη διάρκεια ζωής των εταιριών και παρουσίασαν το Συμβολαιογράφο, ως εγγυητή της ασφάλειας μέσα από τις ψηφιακές διαδικασίες, καθώς συγκεντρώνει όλες τις απαιτούμενες αρμοδιότητες και έχει και την απαιτούμενη τεχνογνωσία για να βοηθήσει -με τη συμμετοχή του- μια εταιρία από την ώρα που θα συσταθεί και καθ'όλη τη διάρκεια της ζωής της. Στη συνέχεια συνεδρίασαν τα μέλη της ομάδας μελέτης της ΕΟΚΕ για να λάβουν αποφάσεις και να υιοθετήσουν το προσχέδιο γνωμοδότησης, το οποίο σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις που ρυθμίζουν τη λειτουργία της ΕΟΚΕ προωθείται στο αρμόδιο τμήμα της ΕΟΚΕ «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση» προς ψήφιση και αφού εγκριθεί απ'αυτό στην ολομέλεια της ΕΟΚΕ.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 50 παρ 1 και 2 της ΣΛΕΕ (Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης) που διέπουν τη διαδικασία έκδοσης των Οδηγιών της ΕΕ *«στους τομείς της ελευθερίας εγκατάστασης σε ορισμένη διαστηριότητα»*, το Συμβούλιο της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, εκδίδουν οδηγίες μετά από διαβούλευση με την ΕΟΚΕ και για το λόγο αυτό πριν την έκδοση των οδηγιών αιτούνται σχετική γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ. Έτσι η γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ παίζει σημαντικό ρόλο και λαμβάνεται σοβαρά υπόψη στο τελικό κείμενο της Οδηγίας που θα εκδοθεί.

Έτσι λοιπόν εκπρόσωποι των δύο Συμβολαιογραφιών, Ελληνικής και Γερμανικής, προς υποστήριξη των ως άνω, συναντήθηκαν με τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Βρυξέλλες).

Μετά την παραπάνω συνολική παρέμβαση, τόσο πριν την «ακρόαση» της 10-9-2018 όσο και κατά διάρκεια αυτής, το σχετικό προσχέδιο της

γνωμοδότησης της ΕΟΚΕ διατύπωσε απόψεις για την τροποποίηση του σχεδίου της πρότασης οδηγίας που συνέταξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπου υιοθέτησε το μεγαλύτερο μέρος των προτάσεων της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Συμβολαιογραφίας.

Στη συνέχεια στις 2/10/2018 το παραπάνω προσχέδιο γνωμοδότησης βελτιωμένο, υιοθετήθηκε από το αρμόδιο τμήμα της ΕΟΚΕ «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση» και στις 17-10-2018 υιοθετήθηκε αυτούσιο από την σύνολο της ολομέλειας της ΕΟΚΕ (αριθμός συνόδου ολομέλειας 538/17-10-2018) με ψήφους 190 υπέρ και 2 κατά.

Ειδικότερα η παραπάνω γνωμοδότηση αποδεχόμενη προτάσεις της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Συμβολαιογραφίας:

- Επισήμανε ότι η υποβολή σαρωμένων αντιγράφων διαβατηρίων, δελτίων ταυτότητας ή πράξεων πληρεξουσίου δεν πρέπει να γίνεται αποδεκτή καθότι υπονομεύει την ασφάλεια δικαίου. Τα έντυπα πληρεξουσίου πρέπει να αποτελούν δημόσια έγγραφα και να ελέγχονται δεόντως πριν την καταχώρηση της πληροφορίας. Τα νομικά πρόσωπα που έχουν εγγραφεί στα εθνικά μητρώα πρέπει να χρησιμοποιούν εργαλεία διαδικτυακής εγγραφής και καταχώρησης, εάν εκπροσωπούνται από τον νομικό τους εκπρόσωπο, ο οποίος είναι φυσικό πρόσωπο και όχι εταιρία συμμετοχών (βλ 1.6 της σχετικής γνωμοδότησης).
- Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ρητά το ρόλο που επιτελούν σε πολλά κράτη μέλη οι Συμβολαιογράφοι για την εγγύηση της ασφάλειας δικαίου, την παροχή νομικών συμβουλών και την πρόληψη της απάτης και της

κατάχρησης σε ένα ολοένα πιο ψηφιοποιημένο οικονομικό περιβάλλον.
(βλ 1.10 και 3.5.7 της σχετικής γνωμοδότησης)

- Οι προβληματισμοί σχετικά με το ενδεχόμενο απάτης ή κατάχρησης, ιδίως όσον αφορά τις εταιρίες-βιτρίνες, πρέπει να αντιμετωπιστούν από τα κράτη μέλη, μέσω της ρύθμισης των όρων σύστασης των εταιριών, συμπεριλαμβανομένου του υποχρεωτικού δικαστικού, συμβολαιογραφικού και /ή διοικητικού ελέγχου των καταστατικών των εταιριών (βλ 3.5.5 της σχετικής γνωμοδότησης).
- Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι αυτή η ψηφιακή διαδικασία δεν πρέπει να χρησιμοποιείται από εταιρίες συμμετοχών ή εκπροσώπους με πληρεξούσιο, πράγμα που θα μπορούσε να οδηγήσει στην απόκρυψη του πραγματικού ενδιαφερόμενου μέρους, και εφιστά την προσοχή στον κίνδυνο «κλοπής ταυτότητας» (βλ 3.5.6 της σχετικής γνωμοδότησης).
- Για να διασφαλιστεί η ασφάλεια δικαίου και να αποφευχθεί η απάτη, τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προβλέπουν προληπτικούς ελέγχους από τις αρμόδιες αρχές ή / και τους συμβολαιογράφους καθ'όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των εταιρειών, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης υποδειγμάτων, εφόσον η διαδικασία δύναται να διεξαχθεί εξ ολοκλήρου διαδικτυακά. Η ηλεκτρονική υποβολή εγγράφων και η αυτόματη ανταλλαγή αποσπασμάτων από τα μητρώα επιχειρήσεων δεν επηρεάζουν τις απαιτήσεις δυνάμει του εθνικού δικαίου του κράτους καταχώρισης ως προς τη μορφή και την ακρίβεια των υποβληθέντων εγγράφων.

Μετά την παραπάνω -θετική για τη Συμβολαιογραφία- γνωμοδότηση, αναμένουμε με ενδιαφέρον και αγωνία τις σχετικές τροποποιήσεις στο κείμενο του σχεδίου της πρότασης οδηγίας ώστε το τελικό κείμενο που θα υιοθετηθεί να προστατεύει την ασφάλεια των συναλλαγών με την οποία είναι αλληλένδετος ο ρόλος του Συμβολαιογράφου. Η Ευρωπαϊκή και Ελληνική Συμβολαιογραφία παρακολουθεί στενά και **με διακριτικότητα** όλη τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί μέχρι την τελική έκδοση της οδηγίας ώστε να επέμβει όπου χρειαστεί για να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα.